49

THESES
EX
ANATOMIA
ET
CHIRURGIA.

Quas, DEO JUVANTE, & Præside M. ANTONIO LOUIS, Artium Liberalium & Chirurgiæ Magistro, Scholarum Professore Regio, Academiæ Regiæ Chirurgorum Consiliario & Excerptorum Secretario, Regio librorum Censore, & è Regiâ Lugdunensi Societate, *tueri conabitur* JOANNES-PETRUS ARNULPHUS CHAUPIN, *Parisiensis, in Almâ Parisiensi Universitate Liberalium Artium Magister, Consiliarius Regis Chirurgus-trimestris.*

PARISIIS,

IN REGIIS CHIRURGORUM SCHOLIS.

Die Lunæ 15ᵃ Septembris, anno salutis 1755. à sesqui-secundâ post meridiem ad septimam.

PRO ACTU PUBLICO

ET SOLEMNI COOPTATIONE.

Typis DELAGUETTE, Collegii & Academiæ Regiæ Chirurg. Typographi, viâ San-Jacobæâ, sub signo Olivæ.

D. O. M.

THESES

ANATOMICÆ ET CHIRURGICÆ.

I.

EX ANATOMIA.

SANGUIS vitæ noſtræ fomes & cauſa, dùm perpetuo agitatur circuitu; partibus conſtat, quarum aliæ motibus vitalibus impulſæ faciliùs de corpore recedunt: aliæ verò poſt varias comminutiones & alterationes, neceſſaria vitæ munia præſtare nequeunt, & è reliquarum maſsâ exturbari neceſſe eſt. His reſtituendis, humoribusque redintegrandis, ſuccus alibi-

lium infervit, in chylum & fanguinem immutandus. Hic autem fuccus ex alimentis elicitur, & in ventriculo præcipuè præparatur ; fiquidem in eo cibi dilutione macerantur, coctione digeruntur, ejufque actione pinfuntur.

Ventriculi ftructura.

Oesophagus prætergreffo diaphragmate, adnexum feu continuatum ventriculum habet, qui ab hypochondrio finiftro ad dextrum totam regionem epigaftricam occupat : utriculo luforio vulgò comparatur. Tumet cœco elato fundo mox fub diaphragmate contra coftas & lienem, maximo arcu infernè elongatur, fupernè minori incifus eft, majorem & minorem curvaturam vocant, quæ fenfim fenfimque à curvitate decedentes in conum evadunt, quæ eft ventriculi extrema pars in hypochondrium dextrum fub hepate declinans. Faciem alteram abdominis mufculis objicit, vertebris alteram. Dùm verò ingeftis ampliatur & tumet, fitum nonnihil mutare videtur. Maxima enim curvatura inferior, fenfim fenfimque elevatur & in anteriora erigitur; arcus fuperior pofteriora refpicit, & in dextro hypochondrio ventriculi conus magis in pofteriorem partem devolvitur & inclinatur ; atque hæc fitûs mutatio præcipuè evenit propter obicem illius anguli maximè refiftentis inter diaphragma & vertebras. Quemadmodùm ab œfophago continuatur ventriculus, ita & ipfe in inteftina elongatur : duo ergò habet orificia alterum, fuperius & finiftrum, cardiam vocant ; alterum inferius & dextrum, pylorum feu janitorem. Si inflato ventriculo linea ducatur à vertice tumente in hypochondrio finiftro ad dextram partem, hæc duo orificia neque in eâdem altitudine, neque in eâdem lineâ effe videbuntur : cardia etfi non admodum anterior fit, non eft tamen adeo pofterior ac pylorus, qui ob productum in pofteriora ventriculi conum, totus penè ibidem recondi obfervatur. Quatuor tunicis conflatur ventriculus : exteriorem membranaceam à peritonæo mutuatur ; hanc à fequenti feparat, feu potiùs utramque connectit Ruifchiana compages cellulofa, in quâ fedent magni vaforum rami. Quæ tunica priori fubfternitur, mufculofa, valentioribus fibris componitur ; harum ordinationes, variaque fuperpofita fegmenta feu ftrata femet decuffantia defcripfit *D. Helvetius* (*a*), jam luculenter à *Fallopio* obfervata (*b*). Fibrarum aliquæ ab œfophago ad pylorum excurrunt ; aliæ finiftrorsùm ventriculi faccum cæcum versùs defcendunt, & huic circulos dant concentricos : fibrarum tam providè coordi-

(*a*) *Mém. de l'Acad. des Sciences.* 1719.
(*b*) *Gabrielis Fallopii Obf. Anatom. ad Petrum Mannam.*

natarum contractione moderatâ cibi subiguntur, sensimque ad intestina expelluntur. Fibræ musculares ad pylorum arctiùs conjunctæ, ventriculi extremam partem coarctant, crassiorem validioremque efficiunt. Hominibus edacibus, ventriculum maximè crassum & lacertosum natura largita est; hinc ægriùs inediam sustinent, ventrisque vacui furorem experiuntur. Tertia tunica quæ nervosæ nomine insignitur, ope contextûs cellulosi laxioris cum supradictâ cohæret; in eâque vasa quæ musculosam tunicam perforant, majoribus truncis veniunt, & in angulosum rete dividuntur. Tunicæ autem nerveæ, quæ alba, firma & crassa est, nervisque stipata, plicas sensiles sequuntur, vacuo ventriculo, vasa. Glandulis humorem mucosum secernentibus instructa est hæcce membrana, quam sequitur, & cui adhæret villosa tunica mucosa, mollis, rugis amplis complicata, & innumeris foraminulis pertusa, quæ glandularum muciferarum ductus excretorios sustentant, & arteriarum fines, è quibus limpidus humor salivæ similis destillat, chylo diluendo accommodatus; liquor gastricus dicitur: humor verò mucosus villosam inungit membranam, eamque ab acriorum impressione utcunque defendit. Ad finem pylori ruga est insignior seu valvula, speciem referens annuli tumentis, lubrici & in duodenum inclinati.

Ventriculi vasa.

VASORUM sanguiferorum in ventriculo communis mater cœliaca, quæ pyloricam, gastricam utramque, gastro-epiploïcas, aliasque haud paucas arterias ex coronario, gastrico & splenico ramo in omne ventriculi latus distribuit; sicque plures sunt vasorum trunci, ut dum premitur ventriculus, non adeò facilè adfluxus *possit intercipi.* Venarum rami arteriosis socii incedunt & per ipsos in venam portarum sanguis regreditur. Nervis multis & insignibus, quos octavum par generat, eximiè sensilis est ventriculus; eò ut acria quæ lingua non discernit, stomachum subvertant. Vasa itemque insigniora lymphatica desuper ventriculum videri queunt, quæ per utrasque ventriculi curvaturas præcipuè incedunt, glandulas ibidem positas prætereuntia, utroque omento suffulta, ut ad ductum thoracicum, vel ad hepatis fissuras, ibidem cum aliis lymphaticis conjuncta, terminentur.

Alimentorum digestio.

IN ventriculum cibi demittuntur; ibique foventur calore & macerantur. Porrò aër, vel inter deglutiendum assumptus, vel cibis mistus, vi caloris expanditur, cellulas quibus continetur, frangit; sicque vias parat subituro humori gastrico. Aëris actionem probant flatulenta ventriculi distensio, quâ morbosè quidam afficiuntur, ructusque varii qui pro diversis quibus inqui-

nantur halitibus; acidi, amari, nidorosi, fœtidi, argumento sunt cibos corrumpi in nauseosum liquamen, acescens sæpè, ad putrescentiam aliquando vergens vel rancescens pro variis ingestorum qualitatibus: nulla tamen fit in ventriculo perfecta vel fermentatio, vel putrefactio, à quibus omninò alienus est naturæ finis. Vis adfusi liquidi gastrici, & ipse calor putrefaciens, ne plenum acorem cibi capiant, impediunt: condimenta autem varia, ut sal, acetum, piper, acria aromata, alliata, putrescentiam carnium corrigunt; hæc enim omnia, luxuriantis delicatorum gulæ causâ aut conditura, alimentis addita, non nutriunt, cùm & gelatinosâ lymphâ destituantur, & farinoso alibili. Irritatæ à flatu, pondere, vel incipiente cibi acrimoniâ fibræ ventriculi carneæ, vehementiùs constringuntur; circulares cavitatem angustant, cibum cum liquidis interterunt, & quasi inter manus oppositas premunt, eumque ad pylorum sensim promovent. Sed cùm ad perfectum digestionis opus mora requiratur, nimis properato ciborum egressui obstat, non modo pylori valvula, sed & ipsius ventriculi motus, qui cibos & sursùm perindè repellit, & urget ad inferiora. In his-ce motibus nihil esse tritui simile contendunt nonnulli, ex eo quod ne baccas quidem aut mollissimos conterat vermes ventriculus: huic nihilo-seciùs multùm inest roboris, quippè cùm fibræ multò magis quàm unâ tertiâ fiant breviores.

Quæ sit in ventriculum actio septi transversi & musculorum abdominis.

POTENTIOREM vi peristalticâ ventriculi afferunt eam, quam septum transversum & abdominis musculi exercent; quæ opinio rationi, perspectèque cognitæ partium dispositioni adversatur. Nil enim prodest actio septi transversi & musculorum abdominis, licet aliàs aliquid auxilii præstitura, si ventriculi fibræ quâcumque de causâ languidæ sint, imbecilles; & immediatâ actione in cibos destituatur ventriculus. Actioni vesicæ in expellendâ urinâ dicuntur etiam opitulari musculi abdominis & septum transversum actione compressoriâ quâ funguntur. Sed quid horum nisus in casu paralysis vesicæ? Ventriculus, structuræ vel actionis ratione, vesicæ urinariæ æquiparabilis est; uterque enim musculus est cavus, sensu donatus, irritabilis, passivè extensibilis, agens in contenta. Si ultra limites vesica distendatur, perit ejus actio, lotium retinetur, irritâ musculorum actione, qui urinæ excretionem promovere dicuntur. Num & idem accidit ventriculo? Helluones, palati mancipia, & *quorum Deus venter est* ventriculum quasi sarcinariam manticam habent, cruditatibus continuò laborant, affectibusque à ventriculi laxitate & atoniâ oriundis; quibus averruncandis vita sobria plerumque sufficit; gulæ etenim temperando, fibrarum ventriculi tonus rest-

titui potest : assiduis è contrà crapulis & ingurgitationibus omnimoda morborum incumbit cohors ; læta autem senectus & mors, ut aiunt, sine morbo, temperantiæ præmium est indubitatum.

Quomodo fiat vomitus.

ACTIONE ventriculi moderatâ subigi cibos, & ad intestina sensim expelli compertum est : actione autem validiori & convulsivâ ingestorum per os fieri ejectionem, quam vomitum vocant, statuimus ; acciditque cum gravis stimulus irritando, vellicando vel erodendo afficit ventriculum, organum quàm maximè irritabile. Hæc sententia antiquitate nititur, & plurimorum suffragiis Anatomiæ laude insignium, inter quos *Vieussenium*, *Littrium*, & illustr. *Hallerum*, honoris causâ nominare juvat. Quanta sit ventriculi contractilitas patet inspectione anatomicâ eorum qui longam inediam passi sunt : *Hygmorus* & *Santorinus* ventriculos in hoc casu ita contractos & corrugatos viderunt, ut pro intestinis haberi potuissent. Quidam ex Neotericis omne vomendi opus fortiori diaphragmatis & musculorum abdominis actioni tribuerunt, vim quâ pollet ventriculus, ei perperam denegantes. Hujus-ce commenti Patronus D. Chirac (*a*), & hanc erroneam opinionem experientiâ fallaci in cane vivo institutâ confirmare conatus est. Non mirum si magna fuerit in hoc animali musculorum abdominalium actio post inflictum vulnus & emeticum exhibitum. Doctè refutatur hoc experimentum à Cl. Morgenbessero (*b*). Vomitum autem, non mediante diaphragmatis contractione fieri exindè constat, quòd ingesta per os ejici nequeant nisi tempore expirationis, quo diaphragma in thoracem redux, vel à ventriculo recedens, quiescit : & dùm inspirando, vires in ventriculum exercet diaphragma, cibi deorsùm propelluntur, non sursùm, siquidem tunc constringitur orificium ventriculi superius, ab agentis septi transversi musculis inferioribus. Experientiâ quotidianâ comprobatur in expellendis fœcibus induratis, fortiter actione simultaneâ, septum transversum, abdominisque musculos sese contrahere absque vomitu. Horum verò contractionem aliquid adjumenti vix conferre in vomitu crediderimus, cùm frustrato eorum nisu ventriculus contrahatur ; & licet ii maximâ contractione partes in abdomine contentas premant, non nisi compressione laterali agunt, & ingesta, superiora versùs, potiùs quàm ad inferiora hac propulsione compelli non posse, sat

(*a*) *Mém. de l'Acad. des Sciences*. 1700.
(*b*) *Disputatio de vomitu*, *Lipsiæ* 1738.

ſuperque cuilibet attendenti patebit. Præterea conſtat eos qui faciliùs vomunt, nec diaphragmatis, nec abdominalium muſculorum percipere niſum; & pueros lactentes à majori lactis ingeſti copiâ exonerare ventriculum, ſolâ contractione fibrarum muſcularium.

Reſorptio liquidorum in ipſo ventriculo.

QUASDAM urinæ vias eſſe per poros ventriculi & veſicæ in ipſam veſicam, in ſalutato ſanguine, pro explorato habuit D. Morin, Med. Doct. (*a*). qui aſſequi mente non poterat tam acceleratam ſecretionem quæ par eſſet tot matulis, intra breve temporis ſpatium replendis, ſi hoc in caſu lotii materies per viam renum conſuetam deſtillaret. Quam multis argumentis ſtabilire conatus eſt opinionem, vir aliundè integerrimâ vitâ & rei herbariæ ſtudio ſpectatiſſimus, hanc funditùs evertit conſideratio Anatomica meſenterii & inteſtinorum quæ veſicam à ventriculo ſeparant. Nonnulli ut rationes citiſſimæ urinæ reddant, venis lacteis ventriculum donari autumant, quæ ſi demonſtratæ potiùs eſſent quàm fictæ, remaneret ferè idem difficultatis nodus, quandoquidem per anguſta viarum lactearum in ſanguinem lentè liquida progrederentur. Sed citiſſimæ refectiones quæ vino odorato, juſculis, ovis ſorbilibus atque ejuſmodi alimentis fiunt, bibula vaſorum orificia eſſe in ventriculo probant, quæ chylum & liquidum ſuctum rectè ſubminiſtrent venis ipſis ſugentibus; undè breviori tempore per venam portarum in cavam liquida citiori gradu ad renes appellunt, quàm per avia itinerum ad canalem thoracicum & venam ſubclaviam. Manifeſtum hujuſ-ce reſorptionis argumentum ab injectionibus anatomicis petitur, quæ facilè in cavum ventriculi & inteſtinorum ex vaſis ſanguineis quandoque penetrant; tùm ſi per venam portarum contrà eas partes aërem inſufflemus, utraſque diſtendi ab irruente aëre & tumere obſervamus, præcipuè in junioribus. Hinc in ſolvendis hepaticis obſtructionibus, quæ adhuc ſolvi poſſunt, apoſematum ex aperientibus, aquarum mineralium appropriatarum vini chalybeati, aliorumque medicaminum quæ præſcribere ſolent, efficacior uſus, quàm in diſcutiendis aliorum viſcerum infarctibus.

Lienis ſtructura & uſus.

IN hypochondrio ſiniſtro, ſuper ventriculi extremitatem, obliquè dorſum versùs ſeſe accommodat Lien, viſcus atro-rubens: ventriculo per omentum & vaſa brevia, diaphragmati per peritonæum tanquam ligamento connectitur; ſuſtentaturque

(*a*) *Mém. de l'Acad. des Sciences*. 1701.

à proximo colo, cui ſicut & reni, per multam celluloſitatem adhæret. Obſervatu digniſſimum eſt, lienis ſitum eſſe variabilem, & ventriculum ſequi: quando is vacuus eſt & inanis, tunc lien magis ad perpendiculum ponitur; quando repletus ventriculus antrorsùm mediâ curvaturâ adſurgit, unà tunc ſitum mutat lien, ut penè tranſverſus incumbat. Inſtar ſpongiæ mollis nonnunquam tumidus, diſtentus cernitur; aliàs ejus tunica rugoſa, plicataque apparet, & lien minus tumet. Magnus in languidis; in ſubitò enectis, validiſque corporibus parvus eſt. Vacuo ventriculo laxior eſt & amplior, ab eodem pleno contra coſtas inanitur: in iis qui inediâ obierunt lien quam maximè tumet anguſto & coërcito occurrente ventriculo. Arteria ſplenica longè progreditur, admodùm flexuoſa, quod & commune eſt iis omnibus arteriis, quarum diameter & longitudo modò augeri, modò imminui conſtat; quemadmodùm in craſſis inteſtinis, utero, facie, &c. Lienis ſubſtantia vaſculoſa eſt & fibroſa. Ductûs excretorii abſentia diſſentientes Scriptorum excitavit opiniones, quas omnes hìc recenſere prolixius foret: probabiliorem, præſtantiorum in Anatomiâ virorum judicio, expoſuiſſe ſatis ſit: *Boerrhaavius, Heiſterus*, aliique exiſtimant lienem, hepati ſanguinem tenuem ſuppeditare, ut reliquus craſſus ex cæteris partibus ad hepar influens, & ex quo bilis in denſo hoc viſcere ſecernenda, fluidior reddatur, bilisque ſecretio hoc modo promoveatur. *Nam*, inquit *Heiſterus*, *ſi vena ſplenica in cane, aliove animali vivente inciditur, ſanguinem tenuem, floridum, ſubtilem effluere, ſæpè deprehendi, nunquam verò craſſiorem reliquo ſanguine venoſo*. Eò fluidior eſt ſanguis, quòd nullum ineſt lieni vas ſecretorium, atque adeò venam omnis aquæ portio ſubit, quæ fuït in arteriâ. *Sic de uſu lienis perilluſtr. D. Van Haller*..... Quando ventriculus cibis flatuque repletur, tunc lien in anguſtum ſpatium comprimitur, contra reſiſtentes coſtas & incumbens ſeptum tranſverſum; & ſanguis qui lentè & parcâ copiâ per venam lienalem redibat, confertim nunc ex liene exprimitur, celeriter ad hepar redit, admiſcetur ſanguini pigro, adipe pleno, omentali & meſenterico, hunc diluit, à coagulo & ſtagnatione conſervat, & unà abundantiorem bilis ſecretionem facit, tunc quando maximè hic liquor ad præſens digeſtionis opus requiritur. .... Uſum ergo lieni, ad promovendam bilis ſecretionem aſſignarunt viri perſpicaciſſimi; ſed partium diſpoſitio & conſenſus hoc viſcus eſſe diverticulum ſanguinis pro validiori digeſtione, in ventriculo incitandâ, demonſtrare, videntur. Ventriculus etenim dùm ingeſtis diſtenditur & ampliatur majorem ſanguinis copiam admittit, ut copioſior inſtituatur liquoris

gaſtrici ſecretio, major excitetur calor, itemque fibrarum carnearum motus. Sed diſtendi ipſe minimè poteſt, quin aſſurgente ejus parte quæ ad hypochondrium ſiniſtrum, quam tanquam coni quem præſtat baſim, conſideramus, lienem adigat contrà reſiſtentes coſtas & diaphragma; undè comprimatur inſigniter. Ille ergo ſanguis qui in lienem, ob eam compreſſionis vim penetrare non poterit, quà data porta, ruet in alteros certè cœliacæ ramos, gaſtricam arteriam præcipuè, quæ tunc majore ſanguinis copiâ ad memoratos effectus ſcatere debet. Neque obſtabit quòd hujuſmodi vaſa tunicis ſint intercepta; ſcimus enim nerveam tunicam, quæ in vacuo ventriculo plicas agit, multum eſſe dilatabilem, ut non comprimat vaſa contrà reſiſtentem exteriorem tunicam, imò tunc vaſorum anguli & plicæ explicantur, rete illud Ruiſchianum in majores areas expanditur, ut ſanguini irruenti viam aperiat; quod certè in hoc caſu fieri ſic debet, cùm humorum influxus, cæteris paribus eò plus creſcat, quò magis reſiſtentiæ imminuuntur; quando porrò ſeſe contrahente ventriculo, atque in plicas euntibus ejuſdem tunicis, longitudo vaſorum minuitur, ipſorum anguli creſcunt, cumulantur, vis contracti ventriculi renititur, lien à preſſione liberatur, & creſcit in hoc viſcus ſanguinis fluxus, cui jam reſiſtit ventriculus. Phyſiologicæ huic doctrinæ favent obſervationes ex Pathologiâ inferiùs eruendæ.

II.

EX CHIRURGIA.

Ventriculi vulnera. PARTIUM in abdomine vulneratarum ſigna, à cognito earumdem ſitu primò deducuntur; qualia enim deliteſcant viſcera in læſis corporis regionibus docet rerum Anatomicarum ſcientia. Alia ſigna à vulnerati poſiturâ, à vi vulnerantis, ab inſtrumenti quo fuit inflictum vulnus conſideratione notanda veniunt: ſed impedita vel turbata ſauciatæ partis actio, contentorum excretio, accidentiaque ſpecificè à partis læſione oriunda veram vulneris explorant indolem. Hinc prætermiſſâ ſpecilli immiſſione, utpotè inutili vel infidâ, imò nonnunquam noxiâ, ventriculum à penetrante in regionem epigaſtricam vulnere læſum eſſe certo indicio demonſtrabunt cruenta vomitio, cruentæque per alvum dejectiones, & quæ aliquando contingit ciborum per vulnus excretio: his accedunt epigaſtrii dolor vehemens

vehemens, sudores frigidi, lipothymiæ frequentes, extremorum frigus, convulsiones, ingestorum violenta per os ejectio; consecutivè autem febris intensior, & reliqua quæ ex inflammato ventriculo, vel ex effusis in cavum abdominis cibo potuque, sobolescere possunt acccidentia.

Hujus-ce visceris vulnera necessariò lethalia esse ex Hippocratis aphorismo 18. Sect. 6. judicarunt artis Antistites; hæcque sic se habere haud infrequens testatur experientia (*a*). Conscripta nihilominùs leguntur exempla eorum qui ab hujusmodi vulneribus convaluêre; quod quidem fortuitæ rerum dispositioni, singularique naturæ favori quidam retulerunt (*b*). Artis salutaris incremento sit cognitio & eorum quæ huic consolidationi favere possunt, & accidentium quibus lethalia esse constat ventriculi vulnera: juvantibus etenim promovendis, removendisque lædentibus, tùm demùm invigilabit Chirurgiæ peritus. Mortem inferunt sanguis è vasis confertim erumpens qui nullo modo sisti potest; partis summè irritabilis inflammatio, quæ gangrænam facilè accersit; & ingestorum in cavum abdominis effusio, viscerum putredinem certò paritura. Eventûs autem salutaris causas occasionales judicio præsumptivo annotavit *Bohnius*; quales sunt, 1°. Corrugatio ventriculi quæ fit fibrarum musculosarum contractione, undè vulneris labia committuntur. 2°. Ventriculi peritonæo, diaphragmati, vel aliis partibus agglutinatio. 3°. Omenti portiunculæ in vulnus insinuatio, quæ coalitionem juvet. 4°. Si per vulnus abdominis latius, ventriculi sauciati labia integumentis externis adducere, & unâ eâdemque suturâ hæc colligere liceat; quale quid ex voto successisse *Schenckius*, *Suevus*, aliique referunt. 5°. Denique si apertura ventriculi, ratione contiguitatis, cum labiis plagæ externæ ita

(*a*) *Forestus*. Lib. 6. Observ. Chirurg. 5.
Amatus Lusitanus. Cent. 1.
Thom. Bartholinus. Hist. Cent. 1. Obs. 24.
Paulus Ammanus. Med. criticæ casu 48.
Bonetus. Sepulchret. Lib. 4. Sect. 3.
Bohnius. De renunciatione vulnerum, &c.

(*b*) *Bohnius*. Ibidem.
Schenckius. De vulneribus ventric.
Stalpart van der Wiel. Cent. 1. Obs. 39.
Les Mémoires de l'Académ. Royale de Chirurg. tom. 1.
Et *Fallopius*. De vulneribus capit. Cap. 12. *cujus notatu digna sunt verba*. . . . . De ventriculo habeo quod dicam, nam sanavi mulierem & hominem è quibus egrediebatur chylus & cibus. Sanavi mulierem glande percussam plumbeâ ab anteriori & posteriori parte, & hanc Deus sanavit quia meretrix quondam fuit, jam castè & sanctè vivit.

coalescat, ut per meatum seu vulnus hoc patulum, quæ molesta sunt, rejiciantur. Hujus casûs exemplum commemoratur in Act. Reg. Chir. Academ. tom. 1. à Chirurgo Altissiodorensi *M. Lassè* suppeditatum. Penes artem non est ut cuilibet ex iis commodis consulat; quæ salubria sunt promovere potis est, & insalubria devitare. Pro operandâ ventriculi cum peritonæo coadunatione, suturam ut valdè periculosam rejicimus. Deligatio simplicissima instituatur. Plurimùm sanè prodest ventriculi exinanitio: hanc non infausto successu, exhibitâ potione emeticâ, properare non timuerunt è Neotericis nonnulli: an cum prudentiæ laude judicent alii. Quantum discrimen adsit in hoc curandi ausu exindè judicamus quod fieri nequeat, quin inhiet ventriculi vulnus à recessu contractili fibrarum in diverso sensu sese decussantium, quarum soluta est unio: contractione quidem integrarum coarctatur ventriculus; sed quanquam in omni sensu cavitatis ipsius diameter, etiam arctiùs minuetur, non fit in loco vulnerato major resistentia, nullumque impedimentum transitui contentorum, undè effusionis nocivæ in cavum abdominis metus non levis. Propinatum porrò emeticum dolores convulsivos, irritatione immediatâ excitat, in viscere ultra modum sensili, & sic spasmodicè exagitato, ut parco etiam lenientis decocti haustu, vomitus concitetur. Hunc ergo curandi ausum inter certas & stabiles curativas indicationes non admittimus, donec certior ac solidior experientia nos erudierit. Cruentas vomitiones ac dejectiones sistit, vasa læsa conglutinat, & sitim explet decoctum symphiti Aquâ Rabellianâ acidulatum, cochleatim exhibitum; quod temperans, vulnerarium, astringens & consolidans remedium aquæ aluminosæ præponimus, quâ novimus vomitum omni ope compescendum, nonnunquam promoveri. Refocillatis viribus, quibus restaurandis Cardiaca in usum prudenter duci possunt, venæ sectiones inflammationis periculum arceant; huicque præstantissimo præsidio, pro re natâ, insistendum. Cohibitâ vulneris ventriculi hemorrhagiâ, sirupus è succo limonum in decocto hederæ terrestris vel alterius plantæ vulnerariæ, sitim restinguit, nauseam, vomitionem sistit animi defectionem & syncopen arcet. Nullus sit victus etiam tenuissimus ante vulneris consolidationem. Frustratæ autem, toto curationis decursu, chyli digestionis ac distributionis, vices implebunt clysteres nutrientes quos præstabit è jurulentis carnibus decoctum; elotis priùs, clysmate purgante, crassis intestinis. Si discissis vasis sanguineis ingens cruoris copia in abdominis cavum delabatur, hanc effusionem non insanabilem credimus, edocti experimentis feliciter jam celebratæ abdominis incisionis quam

contra aperturam dicunt (*a*) : in minori ſanguinis effuſione aliquam reſorptionis ſpem concedunt obſervationes practicæ. Cùm autem tenditur & intumeſcit venter ab effuſione ciborum quibus infarcti erant vulnerati, inflammatione corripiuntur viſcera, putreſcunt, frigidum ſudant ægri, animi deliquia patiuntur, tandemque exanimantur.

Gaſtrotomia.

Pro educendis quibuſdam corporibus extraneis in ventriculo deliteſcentibus, Gaſtrotomiam ſeu partium regionis epigaſtricæ & ipſiuſmet ventriculi ſectionem impavidè & beneficâ manu tentarunt Chirurgi meritiſſimi. Pragæ anno 1632 cultellum novem pollices longum Bohemus ruſticus devoravit; poſt duos menſes inſtitutâ gaſtrotomiâ hunc cultrum extraxit *Florianus Mathis*, Chirurgus peritiſſimus; re equidem verâ, cultri acumen paulò ſupra ventriculi fundum ad ſiniſtram partem extuberabat, verſo ad dorſi ſpinam manubrio. Æger perfectè ſanitati reſtitutus eſt (*b*). Anno verò 1635, in Boruſſiâ adoleſcens quidam ruſticus ſtomachi languore laborans, cultrum fortè deglutivit, cujus manubrium imprudens in fauces immittebat, gulæ ad vomitum ſtimulandæ cauſâ. Ancipiti malo & haud dubium in exitium hominis vergenti, ſtrenuum remedium Chirurgus adhibuit. Paulò infrà coſtas ſiniſtri lateris, integumenta, muſculos abdominis & peritonæum ad ipſum uſque ventriculum incîdit; tùm eo pertentato & aperto, levi è vulnere cultellum exemit; Ægerque debitâ curatione brevi convaluit (*c*). Ex memoratis numquid nitimur ad gaſtrotomiam celebrandam, pro eximendis corporibus extraneis in ventriculo deliteſcentibus, quorum præſentiâ ægri certo certiùs vitâ periclitarentur?

Commemorandæ hìc ultrò veniunt obſervationes vulnerum ventriculi, quæ in *fiſtuloſum* ulcus degenerata, plurimis annis aperta manſerunt, ſuperſtite ægro, ſic ut pro lubitu per hanc aperturam cibos potuſque emittere, vel clauſo per externum apparatum ulcere, eadem retinere potuerit. Bina hujuſ-ce casûs exempla recenſet *Schenckius*; in utroque vulneris ventriculi & partium continentium abdominis labia per callum communem ita coïerant, ut hiatus ſuperfuerit. *Covillardus*, Chirurgus Ademaro-montanus, in obſervationibus Iatrochirurgicis (Obſ. 41.) hiſtoriam refert cujuſdam militis in expeditione inſularum Lerinarum contrà Hiſpanos, glande plumbeâ in ventriculum perfoſſi, qui cibum & potum retinebat turundâ argenteâ in vulneris aper-

(*a*) Mém. de l'Académie Royale de Chirurgie. Tom. 1. & 11. *des Epanchemens.*
(*b*) *Crollius*, Præfat. Baſilic. Chemicæ.
(*c*) *Joh. Cluverus* Epit. Hiſtor. Lib. 2.

turam immissâ, callosis factis labiis non consolidatam. D. *Noël* dùm viveret Aurelianensis Nosocomii Chirurgus primarius, secuit cadaver hominis qui æquè à vulnerato ventriculo convaluerat; alimenta liquida per ulcus injecta coquebat : ventriculum hunc dono datum servat Mag. *Foubert*, qui *Noëlium* tunc temporis habebat Chirurgiæ Præceptorem. Ex observationibus recensitis proponendum venit, nùm Gastrotomia posset institui cum intentione aperturæ servandæ, ut patulâ hac viâ possint nutriri ii quibus integrè discissus est œsophagus. Constat enim in hoc casu, in praxi quidem rariori, quem tamen Paræus bis observavit, extremum partis læsæ alteri extremo uniri non posse, & exindè non in incerto vitæ discrimine vulneratos esse; cùm nutrimento suo corpus defraudari necesse sit. Nùm & celebrari posset hæc operatio cum, irrito successu tentatis remediis in anginâ schirrosâ (*a*), & tumoribus œsophagi strumosis resolvendis, lento marasmo concidunt ægri, ob denegatum cibo potuique transitum. *An* in certo vitæ periculo Gastrotomiam, *anceps remedium, satius sit experiri quàm nullum*, viderint æqui rerum æstimatores.

Hernia ventriculi.

EXTERIÙS in abdomine tumorem posse fieri à ventriculo intrà partes continentes relaxatas concluso, observationes quamplurimæ testantur. Propè lineam albam in latere sinistro, sub spuriarum costarum cartilaginibus exoritur tumor; post cibum assumptum increscit, in jejunio contrà minuitur (nisi tunicæ ventriculi multùm laxatæ, vel cum sinu peritonæi coaluerint) & in supino ægri positu prorsùs evanescit : à colo flatibus distento sursùm in saccum herniæ pelli potest ventriculus, qui incarceratione dolet, vomitumque movet, à quo incommoda, potiùs crescere quàm imminui observavimus : herniam ventriculi commemoravit *Fabr. Hildanus*, & quas publici juris fecit hujus-ce morbi observationes M. *de Garengeot*, eas notis, animadversionibus & novis exemplis illustravit celeber. *Gunzius*, Prof. Lips. in libro quem scripsit de herniis, ann. 1744.

HERNIÆ ventriculi curandæ eæ sunt in genere indicationes curativæ, quæ cæterarum herniarum curationi conducunt. Prima quidem, salutiferæ manûs admotione in suas sedes pars emota reducatur : altera ut in iis retineatur; huicque, vincturâ diligenter partibus accommodatâ, satisfit. Curationi perficiendæ multum proderunt parcus & tenuis victus, laudatus situs, &

(*a*) Vid. Illustr. D. *Vanswieten*, Comment. in Aphor. *Boërrhaavii*, 727.

quies. Victûs rationis utilitas probatur ex eo quòd ventriculo tanta vis insit sese contrahendi, ut post jejunium aliquot dierum, ad intestini ferè angustiam sese contraxisse visus fuerit. Potum autem leniter aromaticum parcè & iteratò assumant; sitque frigidus: ab hoc enim quantùm ad ventriculi robur restituendum sperari potest, tantùm metui à calido aquosoque potu in ventriculi infirmitate oportet. Hujus assertionis veritatem probat à potu calido & frigido diversorum effectuum consideratio.

Potûs calidi & frigidi effectus varii.

Calidæ potu ventriculum debilitari in confesso est apud omnes. Hìnc in juvandâ vomitione, ope copiosi potûs aquosi, florum chamæmeli infusio, utpotè aromatica & corroborans, aquam puram præstantiâ vincit (*a*). Quæ consideratio arcendæ ventriculi atoniæ in omni casu necessarii potûs aquosi, pro re natâ, habeatur: & cùm contrariorum eadem sit ratio, potum frigidæ ventriculum ad functiones suas vegetiùs obeundas excitare ac corroborare dicunt. Hìnc potûs frigidæ commoda in sanis celebrantur (*b*). Siculos memorant ante introductum nivis usum, cùm in aëre degant ferventissimo, ac tepidissimis utantur aquis, quotannis, mensibus æstivis, maximo numero febrium pestilentium tyrannide è medio sublatos; quod malum ferocire desiit, ex quo primum nivis usum in potu admisere; & diligenti observatione fuit exploratum in urbe Messanâ quotannis mille numero pauciores, quàm ante nivis usum homines interire: quò fit ut vel è fœce plebis pauperrimus quisque opifex in annonâ procurandâ, non panem modò & vinum, sed & nivem numeret. *Frigidæ potus bilis fervidiorem æstum compescit, corruptionis ac putredinis vim arcet*, hìnc iis prodest qui phasianis & perdicibus, aliâve venatione, vesci amant putrescentibus, & nares jam injucundo vapore, quem *Fumet* vocant, afficientibus. Cæterum regioni, anni tempori, temperamento, præsentique statui attendendum. Otiosis nocet frigidæ potus, non assuetis & obstructione laborantibus. Frigore enim adunantur inter se sanguinis moleculæ, & ineptæ redduntur transitui per ultimos vasorum fines: futuræ obstructionis subitæ, inflammationis, & quæ indè sequuntur malorum, maximum periculum esse notat illustriss. D. *Van Swieten* (*c*), si per calorem rarefactis liquidis & dilatatis vasis corpori humano magnum & insolitum frigus subitò con-

(*a*) Clarissim. *Huxham*, Med. Angl. de febrib.
(*b*) *Pisanelli* Med. Bonon. de aliment. facultatib. libell. aureo.
(*c*) De Pleuritide comment. in Aphorism. *Boerrh.* tom. 3.

cilietur. Indè patet, quanto se discrimini exponant imprudentes, qui à laboribus æstuantes gelidæ potu affatim hausto ventriculum replent; multò magis si glacie frigidissimum potum ingurgitant: & *Lancisius* inter subitaneæ mortis causas numerat frigidi potûs vel balnei usum, excalefacto corpore.

Morbus cui præcipuè obnoxius est Lien.

LIENEM sanguinis duntaxat diverticulum esse confirmant morbosæ affectiones quibus is frequentiùs infestatur; suntque ingurgitationes sanguineæ. Vir 40 annorum, constitutionis melancholicæ, hypochondriacâ affectione per aliquot annos mirê divexabatur, maximè tamen de dolore hypochondrii sinistri conquestus est. In illo lien amplus visus est, colore lividus & flaccidus: mesaraïca vasa & gastro-epiploïca, atro sanguine turgebant, & quasi varicosa conspiciebantur (*a*). Ex observatione *Georgii Garneri*, Medici, colligitur viri 39 annos nati, quem perperam pro vero hydropico curabant, cadaver anatomico examini subjectum fuisse: lienem maximum & latissimum viderunt, ita ut totum impleret abdomen, & solo sanguine turgidum: ventriculum verò tam parvum, ut vix vesiculæ effigiem referret. Reliqua naturaliter erant constituta (*b*). Innumeras melancholicæ passionis historias in quibus lienis venæ varicosæ & crasso sanguine farctæ, omnium symptomatum causæ erant prætermittimus. Qui venarum lienis amplitudinem, arteriarum capacitatem longè superantem, attentè consideraverit, is nullo negotio intelliget quomodo latex sanguineus, lentus, in liene nimiam agens moram, hunc infarcire & distendere possit, relaxationeque fibrarum novo sanguini affluenti locum præbere. Pathologicis observationibus mirè consentiunt quæ ex methodo medendi depromi queunt. Lienis tumores ex hemorrhoïdum internarum fluxu detumescunt, & quidem salubriter, ex observatione Medicorum Vratislaviensium (*c*). Vomitibus etiam cruentis minuuntur. *Thomæ Bartholini* fratri non semel per vomitum largissimum cruenti seri lien magnus subsedit. Ex *Hippocrate* (*d*) quicumque lienosi dysenteriâ fugaci corripiuntur, curationem morbi recipiuut. Et *Duretus* lienosos dysenteriâ superveniente, sanescere dicit, qui sunt ejusmodi lienis duritate quam peperit diuturna humoris melancholici infarctura, secessu, trans-

(*a*) *Laurent. Wolfrigel*, Miscell. curios. ann. 1670.
(*b*) *Boneti* Anat. pract. lib. 3. sect. 21.
(*c*) Histor. Morbor. anni 1699. pag. 113. de tumorib. lienis.
(*d*) Aphorism. 48. sect. 6.

latione & vacuatione infarctorum lieni humorum melancholicorum crassorumque (*a*).

Cauti sint Chirurgi in assignandâ sede tumorum qui in latere sinistro sub costis nothis spatium inter illas & ilii spinam implent. Manus, post intestina clysteribus elota, jejuno ventriculo, admovendæ : tactu interprete non obscurè patebit quòd tumefactus lien suprà mesenterium, intestina & ventriculi partem emineat. Erroris ansam multis præbuit intestinorum tenuium & crassorum distensio, ac ex his colon præcipuè, eâ parte quâ ad renem sinistrum arcûs figurâ deflectit, in regione hypochondrii delitescens. A flatibus coërcitis, hoc-ce tumoris genus formari scripsit *Ettmullerus* in disput. de dolore hypochondriaco; multique alii lienem frequenter vitii accusatum, sæpè inculpatum in melancholicis asserunt (*b*). Scientiæ salutaris certitudinem obtegit fluctuantium opinionum caligo, quam dispellere operæ pretium sit.

De lienis exsectione.

In arte operandi, primaria lex est, & quidem maximi momenti, ut necessaria, & perindè possibilis sit operatio. Nullam esse exstirpandi lienis necessitatem exindè fas sit affirmare, quod ex infarctu sanguineo, Lienosi applicatione hirudinum, & usu remediorum spleneticorum quæ sunt antiscorbutica pleraque, & resolventia, perfectæ sanitati restituantur. Quos verò lienis schirrus torquet multùm juvant emplastra discutientia, quorum præstantiam ex *Fabricio ab Aquapendente* audiamus. »Scio fuisse hìc
» Patavii Medicum qui conabatur Chirurgiam de excidendo
» liene probabilem reddere, quam ego tanquam absurdam nun-
» quam volui audire, quia ex *Aristotele, stultas opiniones disqui-*
» *rere stultum est*, præsertim cùm in lienis schirro remedium ha-
» beam probatum, quod est ceratum meum pro splene, con-
» fectum *ex duabus partibus ammoniaci aceto dissoluti, unâ succi*
» *herbæ reginæ quam tabacum vocitant, dimidiâ resinæ pini, tere-*
» *benthinæ, & succi ebuli, unâ olei de capparibus & ceræ novæ Q. S.*
» ad emplastri seu cerati formam adipiscendam; quod emol-
» liente & digerente suâ facultate plurimos obduratos lienes
» sanavit (*c*).

(*a*) *Duretus* in Coacas. pag. 37.

(*b*) *Glissonius*, Anat. hepatis, cap. 45. *Hygmorus* de affect. hypochondr. cap 4. *Silvius de le Boë* Disput. Medicar. 5. de lienis & glandularum usu.

(*c*) De Chirurgic. operationib. cap. 51.

Possibilitatem eximendi Lienis probare videntur feliciter instituta in canibus experimenta, quæ nemo prudens in homine fieri proposuerit; licet Eques Leonard. Fioraventi Chir. Bonon. hanc Panormi, felici cum successu, operationem celebrasse testatus sit, in muliere cujus Lien ponderis erat unciarum duarum supra triginta. Hujus-ce Autoris fidem, utpotè empirici insignioris, suspectam habuerunt nonnulli (*a*) Tam arctè per peritonæi membranas & vasorum commercium partibus vicinis nectitur Lien, ut sine hæmorrhagiæ lethiferæ vel inflammationis metu, viscerumque vicinorum damno eximi posse non videatur. Liene exsecto, providè etiam ligatis vasis, sanguinis cursus impeditus in vicinas partes, majori quàm par est copiâ, derivaret; undè earum functiones turbarentur: in cane cui cum experientissimo *Vallisnerio* lienem exsecuit D. *Morgagni*, cæteris rectè se habentibus unicum vitium observavit, bilis videlicet cysticæ colorem, non illum quidem flavum, sed ex subrubro ita obscurum, ut si aquæ in quâ caro recens lota esset multus Nicotianæ pulvis misceretur. Quæ observatio favere visa est conjecturæ Malpighii, à *liene bilis secretionem juvari*, opinantis (*a*). Hanc verò observationem, expositæ à nobis de lienis usu sententiæ adstipulari, credimus. Exsecto enim liene, major irruit in hepar sanguinis copia, ex quâ hujus-ce visceris oritur intemperies calida, secretioni bilis quàm maximè infesta. Ut ut hæc sint, à Lienis exstirpatione sese abstineant Chirurgi, ne salutare quo insigniuntur nomen, mortalibus invisum fiat.

(*a*) Ill. *Morgagni*, Adversf. Anatom. III. Anidmadv. XIX.